

Passie voor je vak, trots op je werk!

Dit artikel is geschreven in opdracht van het Vervangingsfonds, vanuit het project *Gezonde Werkdruk?! Daar word je beter van.*

Belangrijker wordt het bijna niet

Kinderen zijn de toekomst. Wie is het daar mee oneens? Ik verwacht weinig handen omhoog. Twee keer met je ogen knippen en de kinderen die nu in de klas zitten bepalen de politiek, leiden het bedrijfsleven en geven vorm aan wonen, werken, zorg en onderwijs. Wij zullen mede afhankelijk zijn van hoe zij dat gaan doen. Aan ons de taak om ze daar optimaal op voor te bereiden en ze zo mooi mogelijk te laten landen. Dat valt nog niet mee.

Het vergt bouwen aan een wereld waarin de kinderen van nu en hun kinderen fijn zullen kunnen leven. Dat is een mega opdracht waar de meesten van ons maar zeer beperkt invloed op hebben. Het vergt ook het zo goed mogelijk begeleiden van jonge mensen naar volwassenheid. Dat is een opdracht die voor velen dichterbij ligt en waar je meer invloed op hebt. Een opdracht met een grote impact in het dagelijks leven, in ieder geval voor iedereen die een ouder of verzorger is. Je houding en gedrag doen er in deze heel direct toe.

Gelukkig sta je daar als ouder niet alleen voor. Een bekend Afrikaans gezegde luidt: *“It takes a village to raise a child”*. Een zeer belangrijke plaats in dat ‘dorp’ neemt de school, en daarmee de leerkracht, in.

Hoe zie je jouw rol?

Recent is er, onder de noemer ‘Bildung’ weer toegenomen aandacht voor wat je als leerkracht kunt betekenen voor het kind in zijn of haar totale vorming. Dan gaat het niet alleen over specifieke kennis die je doorgeeft, over bijvoorbeeld rekenen of taal, maar meer over wat je voor een kind, dat zich sociaal ontwikkelt en staande moet houden in de maatschappij, in brede zin kunt betekenen.

Hoe zie je jouw rol daarin? Voel je je verantwoordelijk voor het bijdragen aan de gehele ontwikkeling die je leerlingen doormaken om tot volle ontplooiing te komen, hun plek in te nemen en zich te verhouden tot anderen?

Een ontwikkeling die uiteraard niet stopt wanneer iemand 21 wordt. Vandaar ook de vraag aan leerkrachten om een voorbeeldrol te vervullen waarin ze zelf ook vanuit een open houding en brede interesse zich bewust blijven ontwikkelen.

Ik ben altijd in de veronderstelling geweest dat die brede interesse tonen en stimuleren per definitie de vraag is aan leerkrachten. Simpelweg omdat ze met kinderen omgaan. Dat vergt natuurlijk ook voorbeeldgedrag. Kinderen leren niet alleen van wat we zeggen, ze pakken ook feilloos de boodschappen op die we afgeven met wat we doen én niet doen. Daarbij gaat het nooit alleen om taal of rekenen, gym of tekenen, maar om hoe we met onszelf, met elkaar en het leven omgaan. Daarmee vragen we nogal wat van leerkrachten.

Het lijkt me evident dat er grenzen zijn aan die brede verantwoordelijkheid. Om maar iets te noemen, neem het grijze gebied tussen onderwijs en zorg. Het lijkt me ook duidelijk dat leerkrachten geen superhelden zijn. Je bent mens en dus maak je fouten en ben je niet altijd consequent, effectief en efficiënt. Hoe je daar mee om gaat is ook weer voorbeeldgedrag. Het spanningsveld is helder.

Grote verantwoordelijkheid

Het gegeven dat in je vak je hele zijn van wezenlijk belang is, maakt de leerkracht bijzonder. Bijzonder belangrijk, bijzonder verantwoordelijk en bijzonder kwetsbaar. Om te beginnen is het een vak waar je een bepaalde gedrevenheid voor nodig hebt. Leerkrachten die ik spreek gáán eigenlijk altijd ergens voor. Ze zijn gestart vanuit passie. Voor het verder helpen of weerbaarder maken van kinderen, het overbrengen van hun liefde voor een vakgebied, voor het bieden van veiligheid en structuur, voor het creëren van een (groeps)sfeer waarin een kind zich thuis voelt en zich kan ontplooiën, voor het helpen van kinderen om zichzelf te accepteren en te leren omgaan met de uitdagingen waar ze voor staan. Enfin, ze gaan voor een ideaal.

In de dagdagelijkse hectiek sneeuwt dat ideaal soms onder. Onder de administratieve taken, de vergaderingen, teamdagen en werkgroepen. Soms voelen die dingen niet meer als een middel tot een doel, maar als doelen op zich. Dan staat dat ideaal waar je warm voor loopt, je passie voor je vak, niet meer centraal.

Passie centraal: hoe helpt dat?

Veel leerkrachten vinden het zelf en samen (weer) centraal stellen van die passie dan ook heel belangrijk. Ze voelen dat dat helpt.

1. Het helpt om zelf en als school koers te houden

Waar staan en gaan we voor? Je ideaal, je passie voor je vak is als een heldere kaarsvlam. Hij geeft licht en energie, is een baken en richt de aandacht. Weten wat je in essentie wilt bereiken maakt dat je je bij elke (beleids)beslissing af kunt vragen: (hoe) draagt dit bij aan het grotere doel? Is het belangrijk en urgent wat ik nu doe? Past het bij de rode draad in mijn handelen, gericht op het realiseren van mijn ideaal?

2. Het helpt om met plezier te werken

Als je niet dicht bij je passie blijft, of als je de relatie uit het oog verliest tussen wat je doet en hoe dat bijdraagt aan het realiseren van je doel, dan is de kans groot dat je met minder plezier gaat werken. Mensen presteren beter en blijven gezonder als ze zich bezig houden met rollen en taken die goed bij ze passen. Zowel qua 'kunnen' (beschik je over de competenties, ervaring en deskundigheid om de dingen die je doet, goed te doen?) als qua 'willen' (ben je bezig met dingen die je leuk, belangrijk, nuttig en waardevol vindt?).

3. Het helpt om goed te zorgen voor jezelf

Het grote belang van de rol van leerkracht gecombineerd met de brede vraag waar je voor staat, een groot verantwoordelijkheidsgevoel en een grote betrokkenheid maakt dat leerkrachten nogal eens over hun grenzen heen gaan. Juist het helder hebben van je passie en je drijfveren helpt om te zien waar ook je valkuilen liggen en om scherp te houden hoe belangrijk het is om enorm goed voor jezelf te zorgen. Waar en wanneer ga je te ver? Zonder goed te zorgen voor jezelf kun je immers niet duurzaam bijdragen aan de doelen die jij zo belangrijk vindt én ben je geen voorbeeld voor jonge mensen die ook hebben te leren goed voor zichzelf te zorgen...

Trots op de resultaten die je boekt!

Als leerkracht heb je een veeleisend vak. Het is juist daarom zo belangrijk dat je dicht blijft bij de drijfveren die jij hebt om dat vak uit te oefenen. Dat:

- houd je op koers;
- zet je er toe aan secuur te kiezen hoe en wanneer je taken oppakt;
- maakt dat je weet dat jij het instrument bent, waar je goed voor hebt te zorgen.

Zien en voelen hoe je bijdraagt aan de doelen waar je passie voor voelt, vergroot je zelfvertrouwen en motiveert om met plezier te blijven werken. Blij zijn met je eigen bijdragen is belangrijk. Het is niet heel Nederlands. *“Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg”* wordt vaker als richtlijn gehanteerd. Maar als je succesvol wilt zijn en mooie resultaten wilt boeken in die brede context van het helpen ontwikkelen van jonge mensen, is het essentieel dat je succes (h)erkent, benoemt en deelt.

Hoe weten anderen dat je de goede dingen doet als jij ze niet zichtbaar maakt? Hoe kun je samen bijsturen en ontwikkelen als jij niet aangeeft waar je staat? Hoe stel je grenzen en prioriteiten als je niet bespreekt hoe belangrijk specifieke resultaten zijn?

En hoe leren kinderen dat ze trots mogen zijn op wat ze bereiken, als jij daarin niet het voorbeeld geeft?

Op welke bijdragen en resultaten mag je van jezelf trots zijn?

- Heb je blije gezichten in de klas?
- Staan de kinderen maandag aan je bureau om je te vertellen wat ze gedaan hebben in het weekend?
- Gaan ouders tevreden weg na een gesprek met jou?
- Ontwikkelen je leerlingen zich zo dat ze zelf tevreden en blij zijn met de stappen die ze zetten?

Kortom, koester je passie, geniet van je mooie vak en wees trots op wat je bereikt!

Dr. Miranda Langedijk is coach, teamcoach en trainer. Vanuit haar bureau, Langedijk Consult, begeleidt zij sinds 2002 managers en professionals in het onderwijs daar waar het gaat over effectiever communiceren en samenwerken. Ze verzorgt tevens burnout preventie- en re-integratietrajecten. Langedijk Consult levert coaching, training en intervisie, individueel, in teams en organisatiebreed. Zie voor meer informatie: www.langedijkconsult.nl

Dit artikel is geschreven in opdracht van het Vervangingsfonds, vanuit het project *Gezonde Werkdruk?! Daar word je beter van.*

